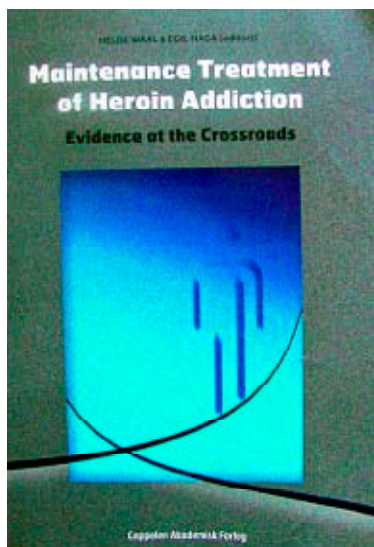

Tro, viden og metadon

**Helge Waal og Egil Haga (red):
 Maintenance Treatment of Heroin
 Addiction. Evidence at the crossroads.
 333 sider.**

J. W. Cappelen Akademisk Forlag. Oslo
 2003. www.cappelen.no

Efter den femte internationale EUROPAD konference er der nu udgivet en artikelsamling baseret på en række bidrag fra konferencen, som kan betragtes som en statusrapport med hensyn til vedligeholdelsesbehandling med metadon og andre opiater. I bogen gennemgås både det farmakologiske rationale bag og metodevalgene inden for vedligeholdelsesbehandling med metadon og andre opiater, hvilke metoder, der anvendes i den psykosociale behandling i forbindelse med metadonbehandling, og andre kapitler gennemgår det lovgivningsmæssige grundlag i forskellige dele af Europa.

Da der er tale om conferencebidrag, er det naturligvis ingen begynderbog, man har i hænderne, når man løfter "Maintenance Treatment of Heroin Addiction". Bogen kan anbefales til den, der har interesse for området, og som har en baggrund, der gør, at man kan læse medicinsk litteratur eller anden forskningslitteratur på engelsk.

Til trods for enkelte kapitler, som kunne have tålt en lidt hårdere redaktionel hånd, giver bogen som helhed et godt overblik

over de relevante problemer og emner i forhold til substitutionsbehandling. På de fleste områder er der tale om, at bogen repræsenterer brudfladerne i forskningen ved at forskellige holdninger og konklusioner kommer til udtryk i forskellige kapitler. Bogens sammensathed gør det svært at give en samlet fremstilling. I det følgende vil der blive givet nogle eksempler på brudflader, som bogen kommer ind på.

Jeanne Kreek gennemgår den tidlige forskning (og en del af den nyere). Hun giver en fyldig, og rimeligt letlæselig, introduktion til begreber som det endogene opioidsystem, og konsekvenser for det hormonale system af opiatafhængighed. Jeanne Kreek fremhæver forskning, der påpeger en normalisering af biologiske funktioner i forbindelse med vedligeholdelsesbehandling med metadon.

Diskussioner af værdien af randomiserede studier kommer til udtryk på forskellige måder: Michael Gossop kritiserer det randomiserede design, hvor det tilstræbes at fordele klienter tilfældigt mellem eksperimentalgruppe og en kontrolgruppe for at undersøge, om en eksperimentel behandling har en højere effekt end ingen behandling eller en anden behandling. En lang række af de øvrige indlæg bygger hovedparten af deres argumentation på randomiserede studier. Eksempler på dette er Markus Heilig fra Sverige og Peter Ege fra Danmark, der henholdsvis argumenterer for et behandlingssystem med en høj grad af kontrol og et behandlingssystem med en lav grad af kontrol. Deres noget modstridende konklusioner understreger, at det ikke er så enkelt blot at henvise til "fakta" når der skal træffes behandlingspolitiske beslutninger. Mens Markus Heilig henviser til et system, hvor mangeårige tungt belastede misbrugere kommer i beskæftigelse og fungerer godt i højt tal, må man på den anden side fremhæve imod hans argumentation, at blot 10% af Sveriges misbrugere er i behandling. Selv om misbrugere er hårdt belastede kan de jo godt være højt motiverede, og måske er det svenske metadonbehandlingssystem igennem sin restriktive indtagspolitik kommet frem til at selekttere sig til succes. Peter Ege henviser til, at urinprøver er dyre, og at misbrugere, der ikke har noget i klemme, som hovedregel er fuldt

ud pålidelige som kilder til oplysning. Han gennemgår ligeledes undersøgelser, der viser at urinprøvekontrol ikke har haft effekt på misbruget, men kommenterer blot contingency managementlitteraturen med en kort henvisning til "små effekter".

Thomas McLellan og George DeLeon gennemgår nogle meget betydelige bidrag til forskningen i psykosocial behandling af misbrug, og dette repræsenterer nogle af bogens stærkeste kapitler. Deres præsentationer indeholder detaljerede fremstillinger af de undersøgelser, de har lavet, og læsning af dem gør, at man undgår nogle af de misforståede konklusioner, som af og til videreformidles fra deres forskning (såsom: "behandling virker, og jo mere des bedre").

Den mangfoldighed, der kendetegner bogen er hermed både dens styrke og dens svaghed: Nogle af bogens kapitler er af høj kvalitet, mens andre er af svagere kvalitet. Nogle kapitler har karakter af statusrapport fra et område, og kan være ganske interessante, men er dog ikke nødvendigvis fantastisk centrale at have med i en bog med den ambitiøse titel, bogen bærer.

Den kan anbefales som et bud på en bog, der gennemgår nyere forskning inden for dette område, og som også indeholder europæiske, herunder nordiske bud på behandling. Læseren kan dog ikke være forudsætningsløs, og man må være forberedt på, at der er kapitler som er bedre end andre.